

Årsredovisning 2020

Socialnämnden

Innehållsförteckning

Nämndens ansvar och uppgifter	3
Verksamhetschefens kommentarer till resultatet	3
Nämndens utvecklingsområden	4
Kommunikation, dialog, service och bemötande	4
Kvalitet och effektivitet	5
Digitaliseringens möjligheter	5
Hållbar utveckling.....	6
Måluppfyllelse	7
Mål fastställda av kommunfullmäktige	7
Analys av måluppfyllelsen	11
Ekonomi	13
Nettokostnader per verksamhet (anslag och volym)	15
Egen regi.....	20
Investeringar	21
Bilagor	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Alliansuppdrag 2019-2022.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.

Nämndens ansvar och uppgifter

Socialnämnden är huvudman och har det yttersta ansvaret för socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården i kommunen. Ansvaret omfattar människor i alla åldrar och innebär myndighetsutövning, förebyggande verksamhet och individuella stöd- och/eller skyddsinsatser i utsatta livssituationer.

Socialnämndens uppdrag är huvudsakligen lagstyrt. Nämnden fullgör de uppgifter som framgår av socialtjänstlagen, lag med särskilda bestämmelser om vård av unga och lag om vård av missbrukare i vissa fall. Nämnden fullgör också kommunens uppgifter enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL), lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), lag om riksfärdtjänst, lag om färdtjänst, begravningslag, lag om bostadsanpassningsbidrag och lag om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning samt lag om mottagande av asylsökande m.fl.

Verksamhetschefens kommentarer till resultatet

Den 11 mars 2020 deklarerade World Health Organisation (WHO) att det nya viruset Covid-19 hade en pandemisk spridning, vilket innebar att sjukdomen fanns eller skulle komma att finnas i alla världsdelar och sannolikt skulle komma att drabba alla världens länder. Samma dag beslutades om besöksstopp i särskilda boenden i kommunal regi inom Täby kommun. Vid denna tidpunkt hade även krisledning aktiverats och arbetet med förberedelser inletts i organisationen.

Året som gått har i allt väsentligt präglats av pandemin. Under våren låg i stort sett allt utvecklingsarbete nere. Socialnämndens övergripande resurser koncentrerades på att hantera pandemin och dess konsekvenser. Till sommaren stabiliserades situationen, men under senare delen av hösten ökade smittspridningen igen. Denna gång hade dock verksamheterna en helt annan beredskap och god tillgång till skyddsutrustning.

Många människors vardag har i hög grad påverkats av beslut om besöksförbud och direktiv som innebär social distansering. Socialnämnden har under året strävat efter att upprätthålla en så normal tillvaro som möjligt för de Täbybor som får stöd, insatser och omsorg nämndens verksamheter. Underhållning och aktiviteter för äldre samt besök av närstående har antingen genomförts utomhus eller via digital teknik. Barns rättigheter, i enlighet med barnkonventionen, har stärkts genom utveckling av utredningsmallar och anpassade informationsbroschyrer för barn med funktionsnedsättning och vid barnavårdsutredningar. Barns delaktighet och trygghet ökar med den ökade användningen av beprövade metoder för utredning och föräldrastöd. Arbetet med att hantera pandemin har även inneburit en nära samverkan med Region Stockholm. Information och kommunikation med brukare, anhöriga och utförare har varit i fokus.

För år 2020 redovisar nämnden en positiv avvikelse med 61,5 mnkr vilket motsvarar 5 % av budgeterade nettokostnader. Avvikelsen innehåller en positiv volymavvikelse med 46,5 mnkr. För anslagsfinansierad verksamhet redovisas en positiv avvikelse med 9,7 mnkr och egen regi en positiv avvikelse med 5,3 mnkr.

Den positiva avvikelsen för volymer beror framförallt på att antalet hemtjänstinsatser och placeringar i särskilt boende varit färre än budgeterat. Huvudsaklig anledningen är att pandemin medfört att brukare avvaktat med ansökan om insatser eller avstått redan beslutade insatser och svårigheter att verkställa beslut om särskilt boende. Kostnaderna för dagverksamhet har också varit lägre eftersom kommunens dagverksamheter varit stängda på grund av pandemin. Även för boende och korttidsvistelse LSS redovisas positiva avvikelser mot budget, där avvikelsen för korttidsvistelse i hög grad beror på att familjer avstått insatsen under pandemin.

Den sammantagna måluppfyllelsen för socialnämnden vid årets slut är god. Under kommande år kommer fokus att vara att fortsätta hantera och minimera effekterna av pandemin samt att successivt återuppta det utvecklingsarbete som fördröjts under 2020.

Nämndens utvecklingsområden

Kommunikation, dialog, service och bemötande

Kommunikation med och bemötande gentemot både brukare, anhöriga, utförare och allmänhet har varit i fokus under året, särskilt gällande information relaterad till pandemin. Kommunens medicinskt ansvariga sjuksköterska (MAS) har kontinuerligt informerat nämndens utförare om aktuella rekommendationer och regler från i första hand Folkhälsomyndigheten och Region Stockholm genom materialet *Täby kommuns covid-19 riktlinjer*. Även kontinuerlig dialog mellan socialnämndens verksamheter och utförare av vård och omsorg har varit en framgångsfaktor under pandemin.

Socialnämndens verksamheter har löpande fått anpassa och rikta information till berörda målgrupper vid exempelvis anpassning och stängning av verksamhet samt besöksrestriktioner. Verksamheterna har även haft tätare kontakt med och ökad tillgänglighet för enskilda brukare för att säkerställa att insatser verkställs, att brukarnas behov av insatser tillgodoses samt för att fånga upp eventuell oro och psykisk ohälsa.

Verksamheten har fortsatt samverka med, och utbildat, medarbetarna på Kontaktcenter för att säkerställa aktuell och senaste kunskap om nämndens verksamheter. Frågor från brukare, anhöriga, utförare och allmänhet har hanterats av särskilt utsedda funktioner inom avdelningarna samt genom information på kommunens hemsida.

I samarbete med kommunikationsavdelningen har filmer skapats i syfte att sprida information om vilket stöd och insatser som finns. Det handlar exempelvis om att rekrytera familjehem och jourhem samt informera om stöd och insatser vid förekomst av våld.

Kvalitet och effektivitet

Socialnämnden ska i egenskap av beställare och utförare säkerställa att verksamheterna följer uppställda krav och att brukare får stöd och insatser med god kvalitet.

Nämndens verksamhets- och avtalsuppföljning har under året placerats närmare verksamheterna. Verksamheterna har utarbetat arbetssätt för uppföljningar med fokus på kvaliteten i verksamhet - samt på faktorer som skapar kvalitet och värde för brukarna. Löpande och riktade uppföljningar har genomförts genom en utveckling av alternativa metoder för uppföljning; exempelvis uppföljning genom enkäter, telefonsamtal och digitala möten. Resultaten ska sammanställas, analyseras och ligga till grund för fortsatt utvecklingsarbete och plan för uppföljning 2021.

Bland annat pågår en sammanställning av genomförd avtalsuppföljning av ramavtal och direktupphandlingar inom individ- och familjeomsorgen samt av samverkansbesök hos samtliga leverantörer inom hemtjänsten. Verksamhetsuppföljning av samtliga utförare av korttidsverksamhet och särskilda boenden för personer med funktionsnedsättning har resulterat i goda resultat. Ett utvecklingsområde som identifierades var kommunikationen från utförarna avseende förekomst av anmälan av allvarliga missförhållanden enligt lex Sarah till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Rekommendationer för minskad smittspridning för personer i riskzon för covid-19 och besöksrestriktioner för särskilda boenden för äldre har under året begränsat möjligheten att utföra individuppföljning, platsbesök och kvalitetsobservationer.

Under hösten startade projektet att utveckla socialnämndens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbetet, i enlighet med Socialstyrelsens föreskrift SOSFS 2011:9. Syftet är att systematiskt planera för och följa upp kvaliteten i socialnämndens verksamheter genom bland annat riskanalys, egenkontroll och klagomål och avvikelser. Detta ska sedan ligga till grund för förbättringsåtgärder och planering framåt. Ett systemstöd och arbetssätt har utarbetats och under våren 2021 fortsätter implementeringsarbetet.

Digitaliseringens möjligheter

Under året har socialnämnden förbättrat servicen gentemot brukarna genom bland annat digitalisering av ansökningar och utveckling av digitala arbetssätt för samtal och möten. Detta har varit särskilt viktigt för riskgrupper för covid-19. Elektroniska ansökningar har utvecklats för att anmäla oro för personer med beroende, insatser till personer med beroende samt orosanmälningar gällande barn och unga. Sedan tidigare finns elektroniska ansökningar för insatser för äldre, begäran om insatser enligt LSS samt ekonomiskt bistånd. Arbetet fortsätter under 2021 med digitalisering av frivilliga samarbetssamtal.

Under pandemin har behovet av digitala utbildningar ökat. Genom utveckling av en digital introduktion för nyanställda samt webbaserad utbildning i exempelvis basal hygien har fler medarbetare inom avdelningarna äldreomsorg och omsorg om personer med funktionsnedsättning kunnat delta i utbildningar under året.

Arbetet har även fortsatt med digitalt stöd för kontinuerlig uppföljning av insatser och dess effekter. Syftet är att se vilka insatser som är mest verksamma och rikta utvecklingsarbetet dit. Under året har uppföljning genomförts inom barnavård och påbörjats inom ekonomiskt bistånd. Sedan tidigare görs kontinuerliga uppföljningar för personer med beroende genom metoden UBÅT (Uppföljning och Beskrivning av Åtgärder).

Användningen av digital väldfärdsteknik inom äldreomsorgen syftar till ökad kvalitet i form av ökad självständighet och trygghet för brukare i såväl ordinärt som särskilt boende. Införandet av digitala hjälpmedel har dock begränsats av den pågående pandemin. Inom ordinärt boende har införande av så kallade nyckelfria lås lett till en effektivare och säkrare hantering. Införandet har skett successivt hos brukare med insatserna hemtjänst och trygghetslarm och fortsätter fram till sommaren 2021.

Vidare möjliggör en mobilapp att hemtjänstpersonal direkt på plats hos brukaren kan få tillgång till väsentlig information, registrera utförda insatser och föra dokumentation. Digital teknik har även gjort det möjligt att erbjuda aktiviteter och underhållning via länk till samtliga särskilda boenden inom kommunen.

Hållbar utveckling

Betydelsen av aktiviteter för att minska isolering och oro samt för att främja hälsa och välmående hos utsatta grupper har varit stor under pandemin. Under året har därför de förebyggande och öppna verksamheterna anpassat sina aktiviteter till att bli digitala, utföras utomhus eller till att bli mer individuella. Exempelvis har de öppna verksamheterna för äldre ställt om till digitala filmer om exempelvis mat och träning samt digitala föreläsningar och underhållning. Även 2020 års senior-dag genomfördes digitalt. Ytterligare exempel är anpassning till individuella friskvårds- och fritidsaktiviteter för personer med funktionsnedsättning och uppsökande verksamhet utomhus för hemlösa. En uppsökande verksamhet för att etablera kontakt vid oro relaterad till psykisk ohälsa har byggts upp. Fler vuxna med psykisk ohälsa har på så sätt fått stöd.

Det uppsökande fältförlagda arbetet har fokuserat på att förebygga våld mellan ungdomar. I samverkan med gymnasieskolor har förebyggande klassbesök genomförts digitalt. Kompetensutveckling för medarbetare i evidensbaserade metoder och föräldrastödsprogram samt deltagande i forskningsprojekt med Karolinska Institutet har gjort att fler vårdnadshavare fått redskap i sitt föräldraskap.

Under året har utvecklingsarbete genomförts för att, i enlighet med barnkonventionen, säkerställa barns rättigheter vid kontakt med socialtjänsten. Medarbetarna har utbildats i barnkonventionen. Barns behov beaktas i vuxenutredningar och barns delaktighet har ökat genom utveckling av utredningsmallar samt anpassade informationsbroschyrer för barn med funktionsnedsättning och vid barnavårdsutredningar. Metoden "samtalsmatta" har införts för öka delaktigheten för barn med funktionsnedsättning och under 2021 införs även metodstödet Alternativ och Kompletterande Kommunikation (AKK).

Även placerade barns skolgång och hälsa har varit i fokus under året. En arbetsmodell, samverkan skola socialtjänst (SAMS), har utarbetats tillsammans med verksamhetsområdet utbildning. Syftet är att säkerställa att barn får stöd och obruten skolgång vid placering. Inom ramen för arbetet med utredningsmodellen "Signs of Safety" har ett barnsäkerhetsteam inrättats för att förebygga att barn och unga placeras utanför det egna hemmet en längre tid.

Utifrån regeringens *34-punktsprogram med åtgärder mot gängkriminalitet* har ett helt nytt arbetssätt utvecklats lokalt tillsammans med polisen. Arbetssättet syftar till att ge ett sammanhållet stöd och samordnade insatser för målgruppen avhoppare från gäng och kriminalitet. Införandet av en ny arbetsmodell med årsbeslut för insatsen ledsagarservice har medfört större självbestämmande och flexibilitet för brukaren. Under 2021 fortsätter arbetet genom utveckling av insatsen kontaktperson i grupp.

Under pandemin har frågor om hälso- och sjukvård varit i fokus. Cirka 50 medarbetare inom äldreomsorgen har utbildats i basala hygienrutiner, användning av skyddsutrustning och hantering av smitta. Vidare har en sjuksköterskepatrull för kvälls- och natttid för de särskilda boendena i kommunal regi inrättats. Detta innebär att sjuksköterskeinsatser kan utföras effektivare och med högre personalkontinuitet vilket skapar ökad kvalitet och trygghet.

Under hösten har ett projekt inletts för att utforma och pröva en ny tjänst; sociala aktiviteter i hemmet, som ett alternativ till avlösning i hemmet för äldre. Tjänsten ska, utifrån brukarens och den närståendes perspektiv, utveckla innehållet och kvaliteten i den befintliga tjänsten avlösning i hemmet.

Måluppfyllelse

Kommunfullmäktige har fastställt inriktningsmål som är gemensamma för alla nämnder, kommunstyrelsen och de kommunala bolagen. För styrning av socialnämndens verksamheter under 2020 har kommunfullmäktige fastställt tre mål.

Resultatet är att två mål har uppnåtts och ett mål är på väg att uppnås. Den sammantagna måluppfyllelsen för nämnden vid årets slut är god. För inriktningsmålen är bedömningen att nämnden med hjälp av inplanerade arbetssätt bidrar till att kommunen kommer att uppnå dem.

Måluppfyllelse och kommentarer till nämndmålen redovisas nedan.

Mål fastställda av kommunfullmäktige

Täby är en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar kommun

Täbybor lever ett tryggt, värdigt och självständigt liv

Uppnått

Kommentar

Måluppfyllelsen bedömts med åtta av tio fastställda indikatorerna. Två indikatorer har lämnats utan utfall.

Indikator	Utfall År 2018	Utfall År 2019	Utfall År 2020	Nämndens indikatorvärde	
Andel barn i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd (Ny indikator 2020)	0,3 %		0,4 %	högst 0,3 %	
Kommentar Fler barn lever i ekonomiskt utsatthet med anledning av pandemins negativa påverkan på arbetsmarknaden.					
Andel barn och unga som bedöms ha skyddsbehov och som placerats under trygga förhållanden (Ny indikator 2020)		82%	100%	minst 95%	
Kommentar Indikatorn bedöms via brukarenkät till familjehemsplacerade barn och unga. Svarsfrekvensen under 2020 har dock varit låg. Den upplevda tryggheten hos de svarande är hög.					
Ej återaktualiserade barn 0-12 år ett år efter avslutad utredning eller insats	83 %	82 %	74 %	minst 83 %	
Kommentar Att fler barn återvänder för insatser efter avslutad utredning kan bero på en ökande komplexitet i ärendena som ökande konflikter i hemmen och en högre benägenhet, i pågående ärenden, att anmäla oro. Vidare har beviljade insatser påverkats och försenats av pandemin. Analysarbete pågår och kommer att användas i fortsatt utvecklingsarbete.					
Ej återaktualiserade ungdomar 13-20 år ett år efter avslutad utredning eller insats	86%	84%	86%	minst 85%	
Ej återaktualiserade vuxna över 21 år med beroendeproblem ett år efter avslutad utredning eller insats	84%	80%	90%	minst 85%	
Ej återaktualiserade personer inom försörjningsstöd ett år efter avslutad försörjningsstöd	89%	88%	84%	minst 80%	
Andel brukare inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning som anger att de får bestämma om saker som är viktiga hemma	56%				
Kommentar Brukarundersökningen, som vanligtvis mäts vartannat år, genomförs inte 2020 med anledning av covid-19 pandemin. Indikatorn lämnas utan utfall.					
Genomsnittlig ålder vid debut inom hemtjänsten (Ny indikator 2020)		81 år	82 år	högst 80 år	

Indikator	Utfall År 2018	Utfall År 2019	Utfall År 2020	Nämndens indikatorvärde	
Andel kommuninvånare över 65 år som har insats i form av hemtjänst och särskilt boende	11,5 %	11,5 %	10 %	högst 17 %	

Kommentar Indikatorn omfattar inte insatsen trygghetslarm.

Andel genomförandeplaner där den enskildes önskemål framgår (Ny indikator 2020)

minst 70%

Kommentar En mätmetod har inte varit möjlig att utveckla varpå utfall inte kan redovisas. Vidare har möjligheten att upprätta genomförandeplaner med de enskilda försvårats av pandemin. Utvecklingsarbete har genomförts för att säkerställa att genomförandeplaner görs samt att den enskilde görs delaktig i utredningen.

Täbybor arbetar och är självförsörjande

 Uppnått

Kommentar

Målpuppfyllelsen för nämndmålet bedöms med stöd av att tre av de fyra fastställda indikatorvärden har överträffats.

Indikator	Utfall År 2018	Utfall År 2019	Utfall År 2020	Nämndens indikatorvärde	
Andel vuxna som uppbär försörjningsstöd i förhållande till befolkningen (Ny indikator 2020)			0,7 %	högst 0,3 %	

Kommentar Fler är i behov av ekonomiskt bistånd med anledning av pandemins negativa påverkan på arbetsmarknaden.

Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd (av totalt antal vuxna biståndsmottagare) (Ny indikator 2020)

19 %

högst 29 %

Antal brukare inom funktionsnedsättning som går från IPS eller Samordningsförbundet till arbete, arbetsmarknadsinsatser eller studier (Ny indikator 2020)

6

minst 5

Kommentar Trots att pandemin har medfört svårigheter för att personer med funktionsnedsättning att få en plats och kan genomföra praktik så har indikatorvärdet överstigits. Framförallt genom att flera personer gått vidare till studier.

Med Samordningsförbundet avses Samordningsförbundet Roslagen där Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Stockholm samt kommunerna Danderyd, Norrtälje, Täby, Vallentuna, Vaxholm och Österåker ingår.

Antal brukare inom funktionsnedsättning som går från daglig verksamhet/sysselsättning till arbete, arbetsmarknadsinsatser eller studier (Ny indikator 2020)

3

minst 2

Kommentar Utfallet överstiger indikatorvärdet då tre brukare fått arbete på den reguljära arbetsmarknaden.

Verksamheter som finansieras av Täby kommun håller hög kvalitet

Täbybor erbjuds insatser av god kvalitet, evidens och rättssäkerhet

 På väg att uppnås

Kommentar

Målpuppfyllelsen bedöms med stöd av fem indikatorer då två av de fastställda indikatorerna lämnas utan utfall. Två av fem indikatorvärden har överträffats och en är på väg att uppnås.

Indikator	Utfall År 2018	Utfall År 2019	Utfall År 2020	Nämndens indikatorvärde	
Andel brukare inom omsorgen om funktionsnedsättning som är nöjda med insatsen (Ny indikator 2020)				minst 80%	
Kommentar Brukarundersökningen, som vanligtvis genomförs vart annat år, genomfördes inte 2020 med anledning av pandemin. Indikatorn lämnas utan utfall.					
Andel brukare inom äldreomsorgen som är ganska eller mycket nöjda med insatsen	81%	81%	85%	minst 81%	
Kommentar Brukarundersökningen för äldre genomfördes under våren 2020. Trots pandemins påverkan och en lägre svarsfrekvens överstiger resultatet indikatorvärdet samt utfall tidigare år.					
Andel brukare inom äldreomsorgen som är ganska eller mycket nöjda med personalens bemötande	95%	95%	97%	minst 92%	

Andel uppföljningar av hälso- och sjukvård inom äldreomsorg och omsorg om funktionshindrade som uppnår resultatet godkänt (grön) (Ny indikator 2020)

43,4%

minst 80%

Kommentar Under hösten 2020 genomfördes en omfattande uppföljning för att säkerställa att utförare uppnår de lagstiftade kraven på en säker och ändamålsenlig hälso- och sjukvård. Endast 43,4 % av utförarna uppnådde godkänt resultat. Behovet av åtgärder har påtalats för utförarna. Uppföljning kommer att ske under 2021. Vidare pågår utvecklingsarbete kring uppföljning av avtal och verksamhet.

Andel beslut som överklagats och där socialnämndens yrkande vid prövning i domstol bifallits (Ny indikator 2020)

84%

88%

minst 90%

Kommentar Indikatorvärdet har förbättrats sedan tidigare år. 40 av de överklagningar som inkommit under året har avgjorts i domstol. I 35 av dessa har socialnämndens yrkande vidhållits. I 5 fall har socialnämndens yrkande omprövats helt eller delvis av domstol. I något fall har kommunen överklagat domen. Ambitionsnivån på indikatorvärdet är högt satt då prövning i domstol även kan vara ett sätt att pröva praxis. Vidare utgör de överklagade besluten endast en mindre del av alla de beslut som fattas under ett år.

Andel ansökningar om ekonomiskt bistånd som hanteras automatiserat (Ny indikator 2020)

0%

minst 50%

Kommentar Lämnas utan utfall då ansökningar av ekonomiskt bistånd inte automatiserats under året.

Väntetid i antal dagar från ansökan till beslut om ekonomiskt bistånd (Ny indikator 2020)

9

11

13

högst 8

Kommentar Väntetiden vid nyansökan har försämrats med anledning av ökningen av förfrågningar samt ett ökat inflöde av nya och mer komplexa ärenden. Utfallet överstiger indikatorvärdet.

Analys av måluppfyllelsen

I verksamhetsplanen för 2020 omformulerades och förtydligades nämndmål och ytterligare indikatorer tillfördes i syfte att lägga fokus på kvalitet. Måluppfyllelsen mäts med indikatorer vars utfall mäts på årsbasis. Analysen baseras på årets resultat i jämförelse med indikatorvärdet och tidigare års utfall.

Täbybor lever ett tryggt, värdigt och självständigt liv

Täby kommun hade även under 2020 en hög andel vuxna med missbruk samt unga som inte kommer åter för nya insatser efter avslutad utredning (i jämförelse med grannkommunerna). Placerade barn och unga känner sig trygga under insatsen. Socialnämndens stöd och insatser ger således goda resultat på längre sikt.

Andelen barn i ekonomisk utsatthet har ökat under året. Även andelen barn 0-12

år som kommer åter för stöd och insatser har ökat. Det finns ett ökat behov av stöd och insatser som en konsekvens av pandemins påverkan på bland annat arbetsmarknaden och individers psykiska hälsa. Att fler barn har fortsatt behov av insatser beror även på en ökande komplexitet i ärendena så som hög konflikt i hemmet och ökande benägenhet att anmäla oro i pågående ärenden. Uppföljningar, genomförande av stöd och insatser samt utvecklingsarbete har försvårats och försenats av pandemin.

Brukarundersökningen för personer med funktionsnedsättning genomförs inte 2020 med anledning av risk för smittspridning varpå indikatorn *Andel brukare inom omsorgen om funktionsnedsättning som anger att de får bestämma om saker som är viktiga* lämnas utan utfall. En mätmetod för indikatorn *Andel genomförandeplaner där den enskildes önskemål framgår* har inte varit möjlig att utveckla varpå utfall inte kan redovisas. Vidare har möjligheten att upprätta genomförandeplaner med de enskilda försvårats av pandemin. Utvecklingsarbetet kommer att fortsätta under 2021 för att säkerställa att genomförandeplaner görs samt att den enskilde görs delaktig i utredningen.

Andelen äldre kommuninvånare som har hemtjänst och särskilt boende har minskat och den genomsnittliga åldern vid debut inom hemtjänsten har ökat under året. Andel äldre i behov av stöd och insatser påverkas av faktorer som hälsa, lagstiftning och politiska beslut. Pandemin och oro för smittspridning antas ha medfört att fler äldre väntat med att ansöka om insatser. Vidare har pandemin påverkat möjligheten att verkställa beslut om flytt till särskilt boende vid risk för smittspridning.

Täbybor arbetar och är självförsörjande

Täby har över tid haft låg arbetslöshet och en låg andel invånare med ekonomiskt bistånd i jämförelse med andra kommuner. Trenden visar dock att andelen invånare med ekonomiskt bistånd ökar över tid, även i jämförbara kommuner. Under pandemin har arbetslösheten i samhället ökat markant varpå behovet av ekonomiskt bistånd har ökat. Indikatorvärdet för *andelen vuxna som uppbär ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen* uppnås därför inte.

Social omsorg har samverkat med arbetsförmedlingen, samordningsförbundet Roslagen och kommunens arbetsmarknadsenhet. Detta för att möta det ökade inflödet av ärenden till ekonomiskt bistånd och för att säkerställa att individen snabbt får tillgång till stöd i att söka arbete och arbetsmarknadsåtgärder. Pandemin har medfört svårigheter att genomföra praktik och arbetsmarknadsinsatser. Trots det har fler personer med funktionsnedsättningar gått vidare till framförallt studier och indikatorerna *Antal brukare inom funktionsnedsättning som går från IPS eller Samordningsförbundet alternativt från daglig verksamhet/sysselsättning till arbete, arbetsmarknadsinsatser eller studier* överträffas.

Täbybor erbjuds insatser av god kvalitet, evidens och rättssäkerhet

Den nationella brukarundersökningen för äldre har genomförts under året, men

med en lägre svarsfrekvens än tidigare år. Svarsfrekvensen för brukare av hemtjänst var 60,5 % och för särskilt boende 49,3 %. Brukarnöjdheten (helhetsomdömet), som tidigare år visat på försämrade resultat, visar i år på förbättring. Ett av kommunens särskilda boenden för äldre står för en stor del av den förbättrade brukarnöjdheten inom särskilt boende. Den utvecklade och mer verksamhetsnära uppföljning av utförare inom äldreomsorgen har lett till bättre förutsättningar för personalen, förbättrad kvalitet i verksamheten och därmed förbättrad brukarnöjdhet. Vidare har äldreomsorgen i samband med pandemin utökad och förbättrat kommunikationen med anhöriga. Undersökningen visar även att fler äldre upplever sin hälsa som god. En förklaring kan vara att det inom hemtjänsten i Täby har varit låg grad av smittspridning av covid-19 hos brukare. Fokus i verksamheterna har varit att möta krav och rekommendationer från folkhälsomyndigheten och andra myndigheter gällande basal hygien och minskad smittspridning.

Motsvarande undersökning för personer med funktionsnedsättning har tidigare genomförts med frågeassistenter som stöd till brukaren. Detta kunde inte göras 2020 med anledning av risk för smittspridning hos personer i riskzon för covid-19.

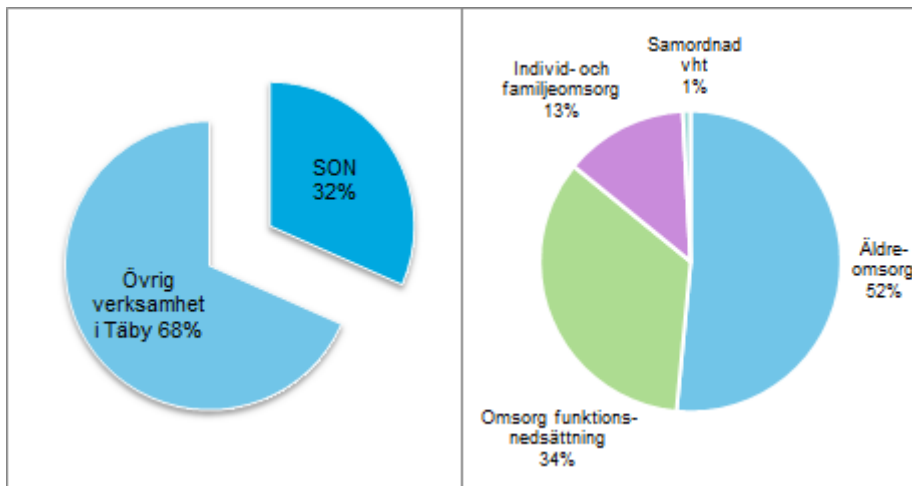
Uppföljningen av säker och ändamålsenlig hälso- och sjukvård visar dock att utförare av äldreomsorg och omsorg om personer med funktionsnedsättning, behöver vidta förbättringsåtgärder för att säkerställa att de uppnår lagstiftningens krav. Endast 43,4 % av de granskade utförarna uppnådde godkänt resultat i uppföljningen. Behovet av åtgärder har påtalats för utförarna och socialnämnden kommer att följa upp vidtagna åtgärder under 2021.

Rättssäkerheten har förbättrats sedan tidigare år. Socialnämndens yrkande vidhålls i en högre andel av de överklagade besluten, 88%, i jämförelse med 84% året innan. Ambitionsnivån på indikatorvärdet är högt satt då prövning i domstol även är ett sätt att pröva praxis. Vidare utgör de överklagade besluten endast en mindre del av alla de beslut som fattas under ett år. Indikatorvärdet *Andel beslut som överklagats och där socialnämndens yrkande vid prövning i domstol bifallits* uppnås inte. Social omsorg har under året arbetat med att öka rättssäkerheten genom kvalitetsgranskning av utredningar samt att öka kompetensen hos medarbetare genom exempelvis juridisk handledning.

Väntetiden vid nyansökan om ekonomiskt bistånd har fortsatt att försämrats. Detta till följd av det ökande behovet samt en ökad komplexitet i nya ärenden som försvårar utredningen. Ett utvecklingsarbete för att minska väntetiden har påbörjats och fortsätter under 2021.

Ekonomi

Nämndens nettokostnader uppgår till 1 130,6 mnkr, vilket motsvarar 32 % av kommunens totala nettokostnader. Fördelningen av nämndens nettokostnader per verksamhet framgår av nedanstående diagram och den är i stort sett oförändrad jämfört med föregående år.

För år 2020 redovisar nämnden en positiv avvikelse med 61,5 mnkr vilket motsvarar 5 % av budgeterade nettokostnader. Avvikelsen innehåller en positiv volymavvikelse med 46,5 mnkr. För anslagsfinansierad verksamhet redovisas en positiv avvikelse med 9,7 mnkr och egen regi redovisar en positiv avvikelse med 5,3 mnkr.

Den positiva avvikelsen för volymer beror framförallt på att antalet hemtjänstinsatser och placeringar i särskilt boende varit färre än budgeterat. Huvudsaklig anledning är att pandemin medfört att brukare avvaktat med ansökan om insatser eller avstått redan beslutade insatser och svårigheter att verkställa beslut om särskilt boende. Kostnaderna för dagverksamhet har också varit lägre eftersom kommunens dagverksamheter varit stängda på grund av pandemin. Även för boende och korttidsvistelse LSS redovisas positiva avvikelser mot budget, där avvikelsen för korttidsvistelse i hög grad beror på att familjer avstått insatsen under pandemin.

Avvikelsen avseende anslag beror bland annat på att medel, som reserverats i tidigare bokslut för att täcka framtida kostnader, har återförts eftersom bedömningen är att kostnaderna inte kommer att realiseras. Vidare redovisas lägre personalkostnader och högre intäkter i form av statliga stimulansmedel inom IFO.

Den egna regins positiva avvikelse mot budget beror på att hela ombudgeteringen av 2019 års positiva resultat inte förbrukats under året.

Fördelning av nettokostnader på anslag, volym och egen regi framgår av nedanstående sammanställning.

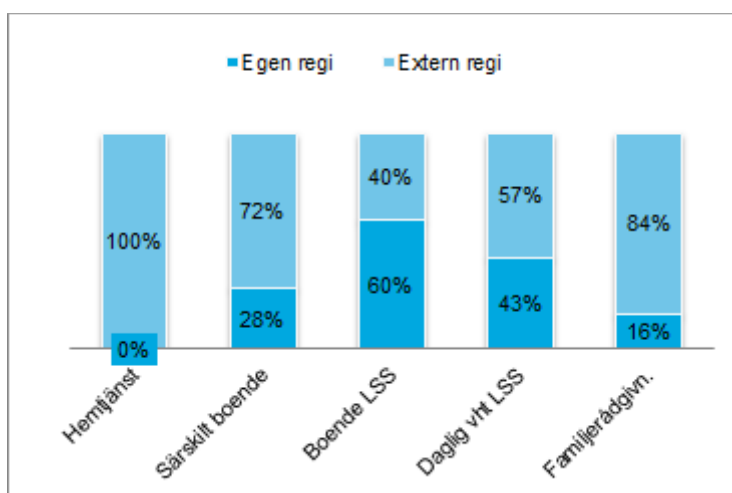
SON (mnkr)	Utfall 2020	Budget 2020	Avvikelse		Utfall 2019
			mnkr	%	
Anslag	-271,6	-281,3	9,7	3 %	-260,4
Volym	-857,1	-903,7	46,5	5 %	-853,2
Egen regi	-1,9	-7,2	5,3		-2,0
Nettokostnader	-1 130,6	-1 192,1	61,5	5 %	-1 115,6

Budget 2020 har utökats med 8,7 mnkr genom ombudgetering.

Nettokostnader per verksamhet (anslag och volym)

Nettokostnader för volym baseras på en genomsnittlig ersättning (peng) per brukare, dygn, dag eller timme. Nettokostnader under anslag innehåller kostnader som inte fördelas utifrån volym.

Nedanstående diagram visar hur nämndens nettokostnader fördelar sig per verksamhet och regiform.

Jämfört med 2019 ses vissa förändringar i fördelningen mellan egen regi och extern regi. För särskilt boende har den pågående pandemin minskat kostnaderna för extern regi, medan de varit i stort sett oförändrade för egen regi med ökad andel egen regi som följd. Det omvända förhållandet gäller för daglig verksamhet LSS, eftersom verksamheter i egen regi varit stängda i högre grad än i extern regi. För boende LSS har andelen extern regi ökat något då behovet av nya platser tillgodosetts externt.

Fördelning av nettokostnader för anslag och volym per verksamhet framgår av nedanstående sammanställning.

SON (mnkr)	Utfall 2020	Budget 2020	Avvikelse		Utfall 2019
			mnkr	%	
Äldreomsorg	-580,5	-617,3	36,9	6 %	-580,9
Funktionsnedsättning	-388,7	-399,4	10,7	3 %	-374,8
Individ- och familjeomsorg	-150,2	-157,8	7,6	5 %	-147,4
Samordnad verksamhet	-9,3	-10,4	1,0	10 %	-10,4
Nettokostnader	-1 128,7	-1 184,9	56,2	5 %	-1 113,6

Budget 2020 har utökats med 1,5 mnkr genom ombudgetering.

Äldreomsorg

SON äldreomsorg (mnkr)	Utfall 2020	Budget 2020	Avvikelse		Utfall 2019
			mnkr	%	
Anslag	-105,4	-109,7	4,3	4 %	-99,6
Volym	-475,0	-507,6	32,6	6 %	-481,4
Nettokostnader	-580,5	-617,3	36,9	6 %	-580,9

Budget 2020 har utökats med 1,5 mnkr genom ombudgetering.

För äldreomsorg redovisas en positiv avvikelse med 36,9 mnkr, vilket motsvarar 6 % av budgeterade kostnader.

Avvikelsen beror främst på att kostnaderna för särskilt boende, hemtjänst och dagverksamhet är lägre än budget. Huvudsakligen är anledningen att pandemin medfört att brukare väntat med ansökan om insatser eller avstått redan beslutade insatser samt svårigheter att verkställa beslut om platser i särskilt boende. Medan kostnaderna för hemtjänst, efter nedgång under våren, ökade igen under hösten, fortsatte kostnaderna för särskilt boende att ligga betydligt under budget året ut. Avvikelsen för dagverksamheten beror på att all verksamhet varit stängd sedan slutet av mars.

Avvikelsen för anslag beror främst på återföring av medel som reserverats i tidigare bokslut för att täcka framtida befarade kostnader. Bedömningen är att dessa kostnader inte kommer att realiseras. Vidare är kostnaden för turbundna resor betydligt lägre än budgeterat eftersom färre rest till dagverksamheter. Årets utfall inkluderar periodiserade kostnader för kvalitetspeng i särskilt boende. Baserat på denna periodisering och faktiskt utfall för kvalitetspeng i hemtjänsten redovisas en negativ avvikelse för kvalitetspeng för 2020. Pandemin har medfört betydligt fler tomma platser än normalt i särskilt boende i egen regi och på Tibblehemmet, vilket inneburit höga kostnader för äldreomsorgen i form av tomhyror.

Omsorg om personer med funktionsnedsättning

	Utfall	Budget	Avvikelse		Utfall
(mnkr)	2020	2020	mnkr	%	2019
Anslag	-68,2	-66,4	-1,7	3 %	-63,7
Volym	-320,6	-333,0	12,4	4 %	-311,1
Nettokostnader	-388,7	-399,4	10,7	3 %	-374,8

För omsorg om personer med funktionsnedsättning redovisas en positiv avvikelse med 10,7 mnkr, vilket motsvarar 3 % av budgeterade kostnader.

Den redovisade positiva avvikelsen för volymer beror huvudsakligen på lägre kostnader än budgeterat för boende och korttidsvistelse enligt LSS. Färre barn och lägre genomsnittligt omsorgsbehov är främsta förklaringarna till avvikelsen för boende. För korttidsvistelse är anledningen att färre brukare ansökt om insatsen till följd av pandemin.

Den negativa avvikelsen för anslag förklaras av högre kostnader än budgeterat för turbundna resor och av högre kostnader för interna hyror.

Individ och familjeomsorg

	Utfall	Budget	Avvikelse		Utfall
(mnkr)	2020	2020	mnkr	%	2019
Anslag	-90,3	-94,8	4,4	5 %	-86,7
Volym	-59,9	-63,0	3,2	5 %	-60,7
Nettokostnader	-150,2	-157,8	7,6	5 %	-147,4

För individ- och familjeomsorg redovisas en positiv avvikelse med 7,6 mnkr, vilket motsvarar 5 % av budgeterade kostnader.

För volymer redovisas en positiv avvikelse. Avvikelsen beror på lägre placeringskostnader för insatser till barn och unga samt vuxna med beroendeproblematik. Dock har kostnaderna för placeringar i skyddat boende på grund av våld i nära relation ökat.

Den positiva avvikelsen för anslag förklaras av lägre personalkostnader samt viss finansiering genom statliga stimulansmedel.

Samordnad verksamhet

Den samordnade verksamheten omfattar ledning, hälso- och sjukvårdsansvar, avtalsuppföljning samt utveckling och förvaltning av socialnämndens verksamhetssystem.

För 2020 redovisas en positiv avvikelse med 1,0 mnkr, vilket motsvarar 10 % av budgeterade kostnader. Avvikelsen beror till stor del på lägre kostnader än budgeterat för kommunens deltagande i FOU Nordost, en av nordostkommunerna

gemensamt finansierad forsknings- och utvecklingsverksamhet.

Volymer och nyckeltal

Äldreomsorg

Av nedanstående sammanställning framgår utfall för volymer och nyckeltal för äldreomsorgen, jämfört med budget och föregående år.

SON	Utfall	Budget	Avvikelse		Utfall
Äldreomsorg	2020	2020	mnkr	%	2019
Volymer					
Hemtjänst (insatser)	2 563 845	2 713 000	-149 155	5 %	2 627 440
Korttidsboende (dygn)	5 606	5 100	506	10 %	4 976
Särskilt boende (årsplatser)	563,5	592,5	-29,0	5 %	571,8
Å-priser, kr (netto)					
Hemtjänst (per insats)	-50,2	-50,2	0,0	0 %	-49,8
Korttidsboende (per dygn)	-1 962	-2 204	243	11 %	-2 116
Särskilt boende (per årsplats)	-590 618	-596 296	5 679	1 %	-578 930

Som framgår av tabellen redovisar äldreomsorgen lägre volymer avseende både hemtjänst och särskilt boende. Anledningen är den pågående pandemin som medfört att många brukare tackat nej till beslutade insatser eller avvaktat med ansökan om insatser men också på svårigheter att verkställa beslut om särskilt boende.

För korttidsboende redovisas däremot högre volymer än budgeterat. Under perioden april till och med juni användes korttidsplatserna på Ångaren för covid 19-smittade brukare och det medförde att platser för övriga brukare behövde tillgodoses externt. Kommunen har dock erhållit statliga bidrag för den extra kostnad detta medförde, vilket reflekteras i det lägre å-priset.

Omsorg om personer med funktionsnedsättning

Av nedanstående sammanställning framgår utfall för volymer och nyckeltal för omsorg om personer med funktionsnedsättning, jämfört med budget och föregående år.

SON	Utfall	Budget	Avvikelse		Utfall
Omsorg funktionsnedsättning	2020	2020	mnkr	%	2019
Volymer					
Boende LSS (årsplatser)	156,0	157,5	-1,5	1 %	154,0
Personlig Ass SFB (timmar)	93 276	97 760	-4 484	5 %	95 760
Daglig verksamhet LSS dagar	49 465	43 176	6 289	15 %	47 785
Hemtjänst SOL (insatser)	112 854	108 051	4 803	4 %	112 268
Särskilt boende & HVB SoL (årsplatser)	23,5	22,5	1,0	4 %	25,0
Å-priser (kr netto)					
Boende LSS (per årsplats)	-966 904	-977 651	10 747	1 %	-927 597
Personlig ass SFB (per timme)	-306	-309	3	1 %	-302
Daglig verksamhet LSS (per dag)	-1 019	-1 125	106	9 %	-1 016
Hemtjänst SoL (per insats)	-49,0	-55,8	6,8	12 %	-51,0
Särskilt boende & HVB SoL (per årsplats)	-944 340	-974 808	30 468	3 %	-812 080

För boende LSS redovisas lägre volymer till följd av att främst färre barn varit i behov av insatsen än budgeterat. Eftersom boende för barn har en relativt sett hög kostnad, har minskningen i antalet barn medfört ett lägre å-pris för boende. Det lägre å-priset beror dessutom på lägre genomsnittligt omsorgsbehov och på en större andel tomplatser i egen regi.

Lägre volymer redovisas även för personlig assistans SFB (Socialförsäkringsbalcken), eftersom färre personer boende i Täby kommun, varit beviljade insatsen av försäkringskassan.

För daglig verksamhet redovisas högre kostnader till följd av att fler brukare än budgeterat varit i behov av insatsen. Det balanseras i viss mån upp av ett lägre å-pris som beror på att andelen brukare med mindre omfattande omsorgsbehov varit högre än budgeterat.

Det lägre å-priset för hemtjänst beror till stor del på att intäkter från Migrationsverket avseende 2019 år inkommit under 2020. Volymen ligger över budget men i nivå med föregående år och avvikelsen kan förklaras med normal variation i behovet av insatser.

Avseende särskilt boende redovisas enbart mindre avvikelser mot budget både för volym och pris.

Individ- och familjeomsorg

Av nedanstående sammanställning framgår utfall för volymer och nyckeltal för individ- och familjeomsorg, jämfört med budget och föregående år.

	Utfall 2020	Budget 2020	Avvikelse		Utfall 2019
			mnkr	%	
Försörjningsstöd (genomsnitt antal hushåll)	158	160	-2	1 %	138
Försörjningsstöd (kr per hushåll och år)	-125 500	-121 000	-4 500	4 %	-119 399

Exklusive skyddat boende som tidigare rapporterats som försörjningsstöd.

För volym och snittpris avseende försörjningsstöd redovisas enbart mindre avvikelser mot budget.

Egen regi

SON - Egen regi (mnkr)	Utfall 2020	Ombudgetering 2020	Avvikelse 2020	Budget- omslutning 2020
Särskilt boende	-3,4	0,0	-3,4	119,7
Larm & nattpatrull	0,4	0,0	0,4	11,9
Seniorcenter	1,1	0,0	1,1	4,9
Boende & daglig vht LSS	-0,2	3,3	3,1	120,6
Kommunpsykiatri	0,2	3,9	4,1	30,4
Nettokostnader	-1,9	7,2	5,3	287,4

Budget 2020 har utökats med 7,2 mnkr genom ombudgetering.

Vård- och omsorgsboende

För särskilt boende i egen regi redovisas ett sammanlagt underskott på 3,4 mnkr för 2020. I resultatet ingår beräknad kvalitetspeng för 2020 på 7,0 mnkr.

Enheterna har fortsatt problem att få ekonomin i balans. Åtgärder i form av schemaplanering och noggrann kontroll på förbrukningskostnader har dämpat underskotten men inte varit tillräckliga.

Ångarens resultat är ett överskott på 2,0 mnkr (inkl. ombudgetering av överskott från 2019 på 2,9 mnkr och kvalitetspeng för 2020 på 2,8 mnkr) medan Attundagårdens resultat är ett underskott på 3,3 mnkr (inkl. ombudgetering av underskott på 2,9 mnkr från 2019 och kvalitetspeng för 2020 på 3,2 mnkr). Verksamheten på Allégården redovisar ett underskott för året på 2,0 mnkr (inkl. kvalitetspeng på 1,0 mnkr).

Larm- och nattpatrull

Larm- och nattpatrullen redovisar ett överskott på 0,4 mnkr. Något lägre kostnader för förbrukningsartiklar m.m. samt statliga bidrag för sjuklönekostnader är främsta förklaringarna till avvikelserna mot budget.

Seniorcenter

För Seniorcenter redovisas ett överskott på 1,1 mnkr. Seniorcenter har hållits stängt för besökare under stora delar av året på grund av pandemin, och det har medfört lägre rörliga kostnader.

Boende och daglig verksamhet LSS

För boende och daglig verksamhet LSS redovisas en positiv avvikelse med 3,1 mnkr. Avvikelsen inkluderar ombudgeterat överskott på 3,3 mnkr från 2019. För året innebär det ett underskott på 0,2 mnkr.

Daglig verksamhet har påverkats negativt till följd av covid-19 där brukare valt att delta i verksamheten i mindre utsträckning. Det har medfört lägre intäkter i relation till tidigare år. Ytterligare en konsekvens av covid-19 är ökade personalkostnader för boende LSS då brukare tillbringat mer tid på sitt boende. Under 2020 invigdes ett nytt serviceboende vilket innebar uppstartskostnader.

Kommunpsykiatri

Kommunpsykiatri redovisar en positiv avvikelse med 4,1 mnkr. (inklusive ombudgeterat överskott från 2019 med 3,9 mnkr.)

Boendestöd redovisar ett underskott till följd av färre utförda insatser än budgeterat. Det vägs upp av lägre kostnader för Nova Center och Vedetten och Fregatten. Verksamheten Träffen har till följd av covid-19 varit stängd under större delen av 2020. I resultatet ryms en kostnad på ca 0,7 mnkr för renovering och upprustning av Vedetten och Fregatten.

Investeringar

Nedan redovisas en sammanställning av nämndens investeringar i inventarier samt kommunstyrelsens investeringar i fastigheter som nämnden nyttjar.

Årets investeringar uppgår till 2,3 mnkr vilket innebär lägre utgifter än budget med 14,1mnkr. Avvikelsen beror främst på att inga förvärv av bostadsrätter gjorts under året då en översyn av behovet pågår. Den generella justeringen i budgeten för tidsförskjutningar och osäkerhetsfaktorer minskar avvikelsen.

Den vänstra delen av tabellen redovisar utfall, budget och avvikelse för 2020.
Den högra delen av tabellen redovisar total prognos och budget för projekten.

SON (mnkr)	Utfall 2020	Budget 2020	Avvikelse 2020	Prognos totalt	Budget totalt	Avvikelse totalt
Inventarier	2,1	5,0	2,9			
<i>Kommunstyrelsens investeringar som genomförs för nämnden</i>						
Förberedande investeringsutredningar	0,2	1,0	0,8			
LSS servicebostäder	0,0	14,5	14,5	50,0	50,0	0,0
Verksamhetsanpassningar	0,0	3,0	3,0			
Justering *		-7,1	-7,1			
Summa investeringar	2,3	16,4	14,1			

* Bedömd justering är en uppskattad risk för tidsförskjutningar och andra osäkerhetsfaktorer som finns i alla projekt. Justeringen görs i budgeten på totalnivå eftersom det inte går att förutse hur respektive projekt kommer att påverkas av tidsförskjutningar.

Inventarier – I investeringsplanen avsätts årligen medel för inventarier. Under året har inköp av inventarier bland annat gjorts till Tibblehemmet och det nya LSS-boendet Opalen. Dock har inte hela årsbudgeten tagits i anspråk varför utfallet avviker mot årsbudgeten.

Kommunstyrelsens investeringar som genomförs för socialnämnden

Förberedande investeringsutredningar - Avser investeringsutredningar för flera olika potentiella projekt som ännu inte blivit egna projekt. Årets utfall avser utredning av investeringar till ett nytt vård- och omsorgsboende. Projektets utfall är lägre än budget då få utredningar gjorts under året.

LSS servicebostäder – Avser projekt avseende bostäder för olika sociala ändamål, bland annat förvärv av bostadsrätter för sociala ändamål och LSS-bostäder. Projektet redovisar en avvikelse mot årsbudgeten då inga förvärv av bostadsrätter gjorts under året då en översyn av behovet pågår. Projektet prognostiseras följa total projektbudget.

Verksamhetsanpassningar - För verksamhetsanpassningar och mindre ombyggnationer finns årliga medel avsatta. Projektet redovisar en avvikelse mot årsbudgeten då inga anpassningar genomförts i år.